

ให้ลงชื่อในกระดาษเปล่า

เรื่องนี้เป็นเรื่องใกล้ตัวมากๆ ครับเป็นข่าวอยู่หลายครั้งแล้วอาจเจอกับตัวเอง หรือได้เคยเห็นเหตุการณ์ ดูครับว่าจะแสวงหาหลักฐานอะไรเพื่อเป็นประโยชน์ได้บ้าง

นางสายฝนไปจอดรถไว้หน้าห้างสรรพสินค้าแล้วไปเข้าห้องน้ำ เมื่อกลับไปที่รถก็มีคนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนทุบกระจกรถและทำร้ายร่างกาย เมื่อสอบสวนเสร็จพนักงานสอบสวนได้ส่งสำนวนคดีให้พนักงานอัยการ นางสายฝนไปตรวจสำนวนที่พนักงานอัยการแล้วพบว่าแผนที่จุดเกิดเหตุไม่ตรงกับความเป็นจริงตามภาพจากกล้องวงจรปิด และพนักงานสอบสวนไม่ได้ไปตรวจจุดเกิดเหตุ แต่ให้นางสายฝนลงนามในกระดาษเปล่าเกรงว่าจะเสียเปรียบทางคดี จึงขอแผนที่จากพนักงานสอบสวนแต่ได้รับแจ้งว่าไม่ได้ทำสำเนาไว้และส่งให้พนักงานอัยการไปแล้ว นางสายฝนจึงมีหนังสือขอร้องสำเนาแผนที่จุดเกิดเหตุจากสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๖ แต่พนักงานอัยการมีหนังสือปฏิเสธ นางสายฝนจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงประกอบการพิจารณาคณะกรรมการวินิจฉัยฯ จึงให้นางสายฝนชี้แจงข้อเท็จจริงซึ่งก็ได้ชี้แจงตามข้อเท็จจริงข้างต้นที่ได้อุทธรณ์แล้ว ฝ่ายผู้แทนสำนักงานอัยการพิเศษฯ ก็ชี้แจงว่าได้อนุญาตให้นางสายฝนตรวจดูเอกสารแต่ไม่ให้สำเนา เนื่องจากแผนที่ดังกล่าวพนักงานสอบสวนเป็นผู้จัดทำ คดีนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานอัยการ ประกอบกับแผนที่ส่งเขปแสดงสถานที่เกิดเหตุไม่ใช่เอกสารค่าให้การในชั้นสอบสวนของผู้เสียหายพนักงานสอบสวนทำขึ้นหลังเกิดเหตุหนึ่งวัน และนางสายฝนลงชื่อรับรองความถูกต้องของแผนที่ไปแล้ว แต่เพียงอ้างว่าแผนที่ไม่ตรงกับข้อเท็จจริง หากเปิดเผยไปจะเกิดความเสียหายกับราชการและผู้อื่นได้ และจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพตามมาตรา ๑๕ (๒) หากให้ถ่ายสำเนาไปไม่ทราบว่าจะให้นางสายฝนจะไปให้ใครดูบ้าง จะเกิดความเสียหายในการดำเนินคดี

เมื่อฟังจนหมดข้อสงสัยแล้วคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาว่า ตั้งใจอ่านนะครับ แผนที่แสดงจุดเกิดเหตุในคดีของนางสายฝน แม้จะเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ระหว่างการดำเนินการของพนักงานอัยการ แต่การเปิดเผยก็ไม่ทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ เนื่องจากแผนที่แสดงจุดเกิดเหตุเป็นสิ่งที่แสดงข้อเท็จจริงของสถานที่เกิดเหตุที่ต้องตรงกับความเป็นจริง ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ ยิ่งกว่านั้นนางสายฝนเป็นผู้เสียหายในคดีมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับข้อมูลข่าวสารตามที่ขอ จึงมีสิทธิได้ข้อมูลข่าวสารเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อเท็จจริงในคดีได้ ดังนั้น แผนที่แสดงจุดเกิดเหตุในคดีจึงเปิดเผยได้ จึงวินิจฉัยให้สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีศาลแขวง ๖ เปิดเผยข้อมูลข่าวสารโดยให้สำเนาแก่นางสายฝน

พอเข้าใจครับว่าน่าจะเกิดจากสาเหตุอะไร นิดๆ หน่อยๆ ก็ให้กันไปครับอย่าถึงทำร้ายกันเลย น่ายินดีครับที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ อยู่ในชีวิตประจำวันของประชาชนแล้วอยากทราบครับว่า คุณสายฝน รวมทั้งผู้อุทธรณ์ท่านอื่นทราบเรื่องการใช้สิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมายนี้ได้จากช่องทางใดเพื่อเราจะได้พัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้นไปอีก ต้องการหารือ ปรึกษาการใช้สิทธิหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th “จดจำเอาไว้ให้ดี กฎหมายเรามีว่าด้วยข่าวสาร” (สค ๑๐๖/๒๕๕๘)

เงินรางวัลประจำปี...เป็นเรื่องส่วนบุคคลหรือ?

ความโปร่งใสเรื่องการบริหารงานบุคคลเป็นเรื่องสำคัญในองค์กรครับ เรื่องการพิจารณาเงินโบนัส หรือเงินรางวัลประจำปีก็เป็นเรื่องหนึ่งที่ถูกพิจารณาต้องแสดงให้เห็นได้ว่าไม่ลำเอียง ไม่แบ่งพรรคไม่แบ่งพวก พร้อมทั้งจะให้ตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนของการพิจารณา

เรื่องนี้ นายแจ้ สอดดี ตำนายกเทศมนตรีตำบลเชียงยืน มีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายและระงับการจ่ายเงินโบนัสของเทศบาลตำบลเชียงยืน ในช่วงเวลาที่นายแจ้เป็นนายกเทศมนตรีรวม ๕ รายการ ได้แก่ ๑) มติคณะกรรมการจ่ายเงินโบนัส ๒) คำสั่งให้จ่ายเงินโบนัส ๓) คำสั่งระงับการจ่ายเงินโบนัสปี ๒๕๕๑ ของนายนายจ๊อด และนางเจี๊ยบ ๔) คำสั่งการเจ้าหน้าที่ให้จ่ายเงินโบนัส และ ๕) หลักฐานการจ่ายเงินโบนัสปี ๒๕๕๒ ของนายจ๊อด และนางเจี๊ยบ ต่อมาเทศบาลตำบลเชียงยืนมีหนังสือแจ้งปฏิเสธนายแจ้ว่าการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารดังกล่าวจะเป็นการรุกรานสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควรตามมาตรา ๑๕ (๕) กระทบต่อบุคคลที่ได้รับมติคณะกรรมการและคำสั่งดังกล่าว นายแจ้จึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

เนื่องจากอยู่ไกล เทศบาลตำบลเชียงยืนจึงมีหนังสือชี้แจงว่า พิจารณาจากคำขอข้อมูลข่าวสารของนายแจ้แล้วเห็นว่า การเปิดเผยไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือเอกชน ประกอบกับข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล เข้าลักษณะข้อมูลข่าวสารตามมาตรา ๑๕ (๕) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ตามที่ได้แจ้งนายแจ้ไปแล้ว

แต่คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารไม่ได้มองอย่างนั้นครับ กลับเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตามที่ขอทั้ง ๕ รายการเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจ่ายเงินโบนัส เป็นการปฏิบัติราชการตามปกติของหน่วยงานของรัฐ ประกอบนายแจ้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในขณะนั้น เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาการจ่ายเงินโบนัส และระงับการจ่ายเงินโบนัสในช่วงเวลาดังกล่าว จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร เมื่อพิจารณาถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อมูลข่าวสารที่นายแจ้มีคำขอจึงเปิดเผยได้ จึงวินิจฉัยให้เทศบาลตำบลเชียงยืนเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์ พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องให้นายแจ้

เรื่องนี้หากถือหลักความโปร่งใส พร้อมชี้แจงได้ว่าเกณฑ์การพิจารณาเงินโบนัสมาจากปริมาณเงินที่มีและประกอบกับผลงานของแต่ละบุคคลแล้วก็น่าจะเปิดเผยได้ตั้งแต่แรกแล้ว อยากให้หน่วยงานดูเรื่องนี้เป็นแนวทางปฏิบัติครับ เป็นการสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรในหน่วยงาน ต้องการหรือ ปรึกษาการใช้สิทธิหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th “เปิดเผยเป็นหลักปกปิดเป็นข้อยกเว้น” (สค ๑๔๖/๒๕๕๙)

ตำรวจว่าอย่างหนึ่ง ป.ป.ท. ว่าอย่างหนึ่ง

ในช่วงเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ มีเรื่องที่คณะกรรมการวินิจฉัยฯ รับเข้ามาพิจารณารวม ๒๒ เรื่อง เรื่องนี้ก็ที่น่าสนใจเป็นเรื่องที่หน่วยงานสอบสวนข้อเท็จจริงไม่ตรงกัน ประชาชนผู้เสียหายมีข้อสงสัย จึงใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อจะไปใช้ขอความเป็นธรรมในทางอื่นต่อไป

นายสุครีได้ร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาล ก. ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ สำนักงาน ป.ป.ท. พิจารณาแล้วยุติเรื่องร้องเรียน นายสุครีจึงมีหนังสือขอข้อมูลข่าวสารการดำเนินการเรื่องร้องเรียนรวม ๔ รายการ คือ ๑) คำสั่งสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อดำเนินการไต่สวนข้อเท็จจริง ๒) ส่วนผลการไต่สวนข้อเท็จจริง ของคณะอนุกรรมการไต่สวน ๓) รายงานสรุปผลการสอบสวนข้อเท็จจริงที่เสนอต่อคณะกรรมการ ป.ป.ท. ของคณะอนุกรรมการฯ และ ๔) ผลการพิจารณาของมติของคณะอนุกรรมการฯ ปรากฏว่าสำนักงาน ป.ป.ท. มีหนังสือแจ้งปฏิเสธนายสุครีว่าข้อมูลข่าวสารที่ขอมีลักษณะตามมาตรา ๑๕ (๒) การเปิดเผยจะทำให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ นายสุครีจึงมีหนังสืออุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

นายสุครีได้ชี้แจงต่อคณะกรรมการวินิจฉัยว่าเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๕ ถูกเจ้าหน้าที่กักขังจับกุม ทั้งที่ไม่ได้ทำความผิด โดยใช้ความรุนแรงด้วยการรุมทำร้ายร่างกาย หน่วงเหนี่ยวกักขังและดำเนินคดีข้อหาต่อสู้ ขัดขวาง แต่พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง นายสุครีได้ร้องเรียนเจ้าหน้าที่ชุดจับกุมต่อสำนักงาน ป.ป.ท. และ ร้องเรียนพนักงานสอบสวนเจ้าของคดีต่อผู้บังคับบัญชาฐานดำเนินคดีโดยไม่ถูกต้องกับความเป็นจริง ซึ่งพนักงานสอบสวนคนดังกล่าวยอมรับผิดและถูกลงโทษกักขัง ๓ วัน นายสุครีก็ไม่ติดใจเรื่องนี้แล้ว แต่ต่อมาสำนักงาน ป.ป.ท. มีหนังสือแจ้งนายสุครีว่าไม่พบผู้กระทำความผิดทางวินัยและอาญาแต่อย่างใด จึงยุติเรื่อง แต่นายสุครี ค้างคาใจว่าก็เจ้าตัวรับผิดแล้ว สำนักงาน ป.ป.ท. สอบสวนอย่างไรจึงหาคนผิดไม่ได้ จึงต้องการข้อมูลข่าวสาร เพื่อตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อขอความเป็นธรรมต่อไป

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารพิจารณาคำอุทธรณ์ คำชี้แจงของนายสุครี และเอกสารที่เกี่ยวข้องก็เพียงพอแล้ว จึงไม่ได้เชิญผู้แทนสำนักงาน ป.ป.ท. เข้าชี้แจงเห็นว่าข้อมูลข่าวสารตาม อุทธรณ์คือเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงาน ป.ป.ท. นั้นดำเนินการเสร็จสิ้นแล้วเป็นเรื่องการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ของสำนักงาน ป.ป.ท. นายสุครีมีส่วนได้เสียในเรื่องร้องเรียน ย่อมมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลข่าวสารดังกล่าว การเปิดเผยไม่เป็นเหตุให้การบังคับใช้กฎหมายเสื่อมประสิทธิภาพ แต่หากสำนักงาน ป.ป.ท. เห็นว่าการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสารจะกระทบต่อบุคคลใดตามมาตรา ๑๕ (๔) ก็อาจปกปิดข้อความนั้นได้ จึงวินิจฉัยให้สำนักงาน ป.ป.ท. เปิดเผยโดยให้สำเนาข้อมูลข่าวสารตามอุทธรณ์แก่นายสุครีโดยใช้ดุลพินิจปกปิดข้อความที่อาจกระทบ ต่อบุคคลอื่นได้ แต่ต้องปกปิดเท่าที่จำเป็นและไม่กระทบต่อเนื้อความของข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

เคยพบครับ พอมีคำวินิจฉัยให้ใช้ดุลพินิจปกปิดบางส่วนก็ป้ายดำเสียจนผู้อุทธรณ์อ่านไม่รู้เรื่อง ไม่สามารถเรียบเรียงไปเขียนฟ้องศาลได้ ต้องย้อนกลับไปให้กรรมการวินิจฉัยตรวจดูอีก ก็เป็นเรื่องสนุกครับ ต้องการหาหรือ ปรึกษาการใช้สิทธิหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th "เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น" (สค ๑๖๐/๒๕๕๙)

จะเปิดโรงงาน ชาวบ้านต้องได้รู้ด้วย

มีข่าวในสื่อต่างๆ อยู่เสมอครับว่าประชาชนรวมกลุ่มคัดค้านไม่ให้มีการก่อสร้างนั่นนี่ อยู่เรื่อย แต่ถ้านคนในท้องถิ่นได้รับทราบข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องจากแหล่งข้อมูลโดยตรง ก็จะลดความขัดแย้งได้มากครับ

เรื่องนี้สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิได้มีหนังสือไปหาหรือคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการว่า นางน้ำผึ้ง ในนามกลุ่มอนุรักษ์คอนสาร มีหนังสือไปขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตยางพาราของบริษัท ศรีตรัง ตั้งอยู่ที่อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (รง. ๔) ให้แล้ว แต่ยังไม่เริ่มก่อสร้างโรงงาน จำนวน ๘ รายการ คือ ๑) ใบอนุญาตประกอบกิจการ (รง. ๔) ๒) คำขอต่ออายุใบอนุญาต (ยังไม่มีขอต่อใบอนุญาต) ๓) คำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ (รง. ๓) ของบริษัทฯ ๔) รายงานการตรวจและพิจารณาการขออนุญาตตามแบบตรวจ ๐๑ ๕) รายงานการตรวจสอบพื้นที่ตั้งโครงการ (มีรายละเอียดตามแบบตรวจ ๐๑) ๖) ประกาศสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิ เรื่องการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน พร้อมเอกสารแนบท้าย และสรุปผลการรับฟัง ๗) รายงานความเห็นของจังหวัดต่อการขอรับใบอนุญาต และ ๘) ผลการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน พร้อมเหตุผลและความเห็นประกอบ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิสามารถเปิดเผยข้อมูลตามที่นางน้ำผึ้งมีคำขอได้หรือไม่

คณะอนุกรรมการตอบข้อหารือตามกฎหมายข้อมูลข่าวสารของราชการ พิจารณาเห็นว่าข้อมูลทั้ง ๘ รายการดังกล่าว เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงานผลิตยางพาราของบริษัท ศรีตรัง ซึ่งกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานให้แล้ว การเปิดเผยข้อมูลกระบวนการอนุญาตจะแสดงให้เห็นความถูกต้องโปร่งใสการดำเนินการของรัฐ ว่าถูกต้องตามระเบียบและเงื่อนไขที่ราชการกำหนดไว้หรือไม่ ที่สำคัญคือ ใบอนุญาตประกอบกิจการ (รง. ๔) ผู้รับใบอนุญาตต้องติดไว้ในที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในสถานประกอบการของตนตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน จึงเปิดเผยให้ผู้ขอทราบได้ ส่วนข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๒ หากบริษัทฯ ยังไม่มีการยื่นคำขอต่อใบอนุญาตสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดชัยภูมิก็ตอบชี้แจงนางน้ำผึ้งไปว่าไม่มีข้อมูลข่าวสารรายการนี้อยู่ในความครอบครอง หากนางน้ำผึ้งไม่เชื่อว่าไม่มีอยู่ในความครอบครองจริง ก็ใช้สิทธิร้องเรียนตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เพื่อให้คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการเข้าตรวจสอบความมีอยู่ของข้อมูลข่าวสารได้ต่อไป

เป็นตัวอย่างที่ประชาชนใช้สิทธิตามกฎหมายในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของราชการ เพื่อปกป้องทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ต้องการหรือ ปรึกษาการใช้สิทธิหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ ติดต่อได้ที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ๐ ๒๒๘๓ ๔๖๘๐ www.oic.go.th “เปิดเผยเป็นหลัก ปกปิดเป็นข้อยกเว้น” (หารือ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๙)